

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019669	Armando Cotarelo Valledor	Vilagarcía de Arousa	2020/2021

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
COM	Comercio e márketing	CMCOM01	Actividades comerciais	Ciclos formativos de grao medio	Réxime xeral-ordinario

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP1236	Formación e orientación laboral	2020/2021	4	107	128
MP1236_12	Prevenición de riscos laborais	2020/2021	4	45	54
MP1236_22	Equipos de traballo, dereito do traballo e da seguridade social, e procura de emprego	2020/2021	4	62	74

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARÍA DOLORES MEIXÚS FILGUEIRA
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión equipo directivo

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

A sociedade na que vivimos está inmersa nun proceso de desenvolvemento e cambio constante. Este proceso de cambio continuo require de importantes reformas a tódolos niveis: social, económico, educativo, laboral... No eido laboral, a sociedade actual vive un momento de crecemento tecnolóxico continuo, o que se reflicte na aparición de nova maquinaria e industria. Sen embargo, existe unha elevada taxa de desemprego, especialmente entre os xóvenes, e grandes dificultades para acadar un emprego estable. É crecente a precariedade laboral, fruto da crise e das últimas reformas. Neste contorno socioeconómico, é imprescindible formar a traballadores altamente cualificalos e orientalos, do mellor xeito posible, cara a súa inserción laboral.

Vilagarcía de Arousa, situada na bisbarra do Salnés, provincia de Pontevedra, é un dos núcleos de poboación máis importantes de Galicia en canto a número de habitantes. O porto de Vilagarcía de Arousa, un dos máis importantes de Galicia, é un destacado piar da economía do concello e tamén da bisbarra. Os sectores productivos de Arousa están fondamente vinculados ao mar, cunha importancia destacada das actividades de pesca e marisqueo (cun peso social importante das confrarías de pescadores e entes vinculados a este sector). Tamén é de destacar a importancia da industria conserveira, a acuicultura, a hostalaría e mesmo o pequeno comercio.

No concello de Vilagarcía, a actividade industrial repártese entre os polígonos industriais do Pousadoiro, Trabanda Badiña e Rubiáns. O polígono industrial do Pousadoiro, emprazado entre os concellos de Vilagarcía e Caldas de Reis, conta con quince empresas instaladas, estando actualmente pendente dunha ampliación. As empresas deste polígono pertencen os sector do metal, naval, papel e cartón, fundamentalmente. O polígono industrial de Tabanca Badiña ten instaladas vintetrés empresas adicadas á comercialización de suministros industriais, produtos químicos e ao transporte de viaxeiros. Na área de Rubiáns concéntranse do sector da construción e afíns.

O IES Armando Cotarelo Valledor,, situado na parroquia de Sobradelo, en Vilagarcía de Arousa, conta actualmente cunha variada e ampla oferta educativa, que vai dende a ESO, ata ciclos formativos de Formación Profesional. O centro imparte estudos de ESO e tamén de Bacharelato (diurno e nocturno). A oferta na Formación Profesional céntrase en ciclos formativos de grao básico, medio e superior das familias profesionáis de Administración e Xestión, Comercio e Márketing e Informática e Comunicacóns.

Este IES colabora actualmente con outros centros da xeografía local e incluso nacional e internacional a través de divesos proxectos, intercambios e competicións deportivas. Entre outros proxectos está a revista O Larchán e o programa TEI, implantado desde o curso 2015/2016, que ten como obxectivo a mellora da integración escolar e unha escola inclusiva e sin violencia.

Respecto do emprego da lingua galega cabe dicir que o alumnado, maioritariamente, se expresa en castelán, aínda que no ámbito familiar a lingua máis empregada é o galego.

O Módulo profesional de Formación e Orientación Laboral busca preparar ao alumnado para adaptarse á realidade socioeconómica actual e á necesidades de cualificación, coñecementos e habilidades que require o mercado laboral. A formación que propón o módulo é polivalente para que o alumnado poda insertarse con éxito nun esixente e competitivo mundo de traballo. Búscase a evolución individual do alumnado e a socialización necesaria para incorporarse como cidadáns activos na sociedade actual. É importante que o alumnado coñeza as diferentes opcións profesionáis que se lle ofrecen en función do ciclo formativo elixido. É imprescindible conseguir que o alumnado teña coñecemento de sí mesmo e das súas posibilidades, para así fixarse unhas metas e uns obxectivos que podan alcanzar.

A competencia xeral do título de ven establecida no artigo 4 do Decreto 49/2016, do 7 de abril, polo que se establece o currículo do ciclo formativo de grao medio correspondente ao título de Técnico en Actividades comerciais, e consiste desenvolver actividades de distribución e comercialización de bens e/ou servizos, e en xestionar un pequeno establecemento comercial, aplicando as normas de calidade e seguridade establecidas e respectando a lexislación vixente.e

O artigo 5 da mesma norma establece as competencias profesionáis, persoais e sociais do título.

Outra Normativa:

Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación

Decreto 114/2010 polo que se regula o desenvolvemento, a avaliación e a acreditación académica do alumnado de ensinanzas de formación profesional inicial.

Esta programación foi elaborada para un IES situado en un entorno cun nivel cultural e socioeconómico medio e con condicións axeitadas en instalacións, espazos e recursos, en xeral. Os alumnos do ciclo medio en sistemas microinformáticos teñen idades comprendidas entre os 16 e os 30 anos e proveñen, maioritariamente, da ESO. Todos estes obxectivos propostos vanse a conseguir co desenvolvemento da programación que se expón a continuación.

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)
1	A PROCURA DE EMPREGO	O proceso de selección de persoal. A busca de emprego: fontes e recursos	12	15
2	EQUIPOS DE TRABAJO	Vantaxes e inconvenientes do traballo en equipo. Os conflitos e modos de resolución dos mesmo	8	3
3	A RELACIÓN LABORAL E O CONTRATO DE TRABAJO	Características da relación laboral. Dereitos e deberes laborales. Principios de aplicación do Dereito do Traballo. Tipos e características do contrato de traballo	14	10
4	A REPRESENTACIÓN DOS TRABALLADORES E A NEGOCIACIÓN COLECTIVA	A representación unitaria e sindical dos traballadores. A negociación colectiva.	8	7
5	O TEMPO DE TRABAJO E A SÚA DISTRIBUCIÓN	A xornada laboral e os seus límites. A redución de xornada. A estrutura do salario. A nómina. O Salario Mínimo Interprofesional. A protección do salario	12	20
6	MODIFICACIÓN, SUSPENSIÓN E EXTINCIÓN DO CONTRATO LABORAL	A mobilidade do traballador, causas e efectos da suspensión e finalización da relación labora	12	10
7	A SEGURIDADE SOCIAL	Estrutura da Seguridade Social e Acción Protectora	8	10
8	A PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS	Conceptos básicos de saúde laboral. Dereitos e obrigas de traballadores e empresarios en prevención de riscos	15	10
9	A AVALIACIÓN DE RISCOS PROFESIONAIS	Factores de risco derivados de condicións de seguridade e ambientais. Riscos ergonómicos e psicosociais	15	5
10	O PLAN DE PREVENCIÓN	Principios xestores da prevención de riscos. Órganos de representación e participación. O plan de prevención	10	5
11	MEDIDAS DE PREVENCIÓN E PROTECCIÓN	Medidas de prevención e protección individuais e colectivas. Protocolo de actuación ante unha emerxencia. Primeiros auxilios	14	5

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	A PROCURA DE EMPREGO	12

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Planifica o seu itinerario profesional seleccionando alternativas de formación e oportunidades de emprego ao longo da vida	SI

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Valoráronse as propias aspiracións, motivacións, actitudes e capacidades que permitan a toma de decisións profesionais
CA4.2 Tomouse conciencia da importancia da formación permanente como factor clave para a empregabilidade e a adaptación ás exigencias do proceso produtivo
CA4.3 Valoráronse as oportunidades de formación e emprego noutros estados da Unión Europea
CA4.4 Valorouse o principio de non-discriminación e de igualdade de oportunidades no acceso ao emprego e nas condicións de traballo
CA4.5 Deseñáronse os itinerarios formativos profesionais relacionados co perfil profesional de técnico en Actividades Comerciais
CA4.6 Determináronse as competencias e as capacidades requiridas para a actividade profesional relacionada co perfil do título, e seleccionouse a formación precisa para as mellorar e permitir unha axeitada inserción laboral
CA4.7 Identificáronse as principais fontes de emprego e de inserción laboral para as persoas coa titulación de técnico en Actividades Comerciais
CA4.8 Empregáronse adecuadamente as técnicas e os instrumentos de procura de emprego
CA4.9 Prevíronse as alternativas de autoemprego nos sectores profesionais relacionados co título

4.1.e) Contidos

Contidos
Coñecemento dos propios intereses e das propias capacidades formativo-profesionais.
Importancia da formación permanente para a traxectoria laboral e profesional das persoas coa titulación de técnico en Actividades Comerciais.
Oportunidades de aprendizaxe e emprego en Europa.
Itinerarios formativos relacionados coa titulación de técnico en Actividades Comerciais.
Definición e análise do sector profesional do título de técnico en Actividades Comerciais.
Proceso de toma de decisións.
Proceso de procura de emprego no sector de actividade.
Técnicas e instrumentos de procura de emprego.

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	EQUIPOS DE TRABAJO	8

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Participa responsablemente en equipos de traballo eficientes que contribúan á consecución dos obxectivos da organización	SI

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Identifícanse os equipos de traballo en situacións de traballo relacionadas co perfil de técnico en Actividades Comerciais e valoráronse as súas vantaxes sobre o traballo individual
CA1.2 Determináronse as características do equipo de traballo eficaz fronte ás dos equipos ineficaces
CA1.3 Adoptáronse responsablemente os papeis asignados para a eficiencia e a eficacia do equipo de traballo
CA1.4 Empregáronse axeitadamente as técnicas de comunicación no equipo de traballo para recibir e transmitir instrucións e coordinar as tarefas
CA1.5 Determináronse procedementos para a resolución dos conflitos identificados no seo do equipo de traballo
CA1.6 Aceptáronse de forma responsable as decisións adoptadas no seo do equipo de traballo
CA1.7 Analizáronse os obxectivos alcanzados polo equipo de traballo en relación cos obxectivos establecidos, e coa participación responsable e activa dos seus membros

4.2.e) Contidos

Contidos
Diferenciación entre grupo e equipo de traballo.
Valoración das vantaxes e os inconvenientes do traballo de equipo para a eficacia da organización.
Equipos no sector de comercio e márketing segundo as funcións que desempeñen.
Dinámicas de grupo.
Equipos de traballo eficaces e eficientes.
Participación no equipo de traballo: desempeño de papeis, comunicación e responsabilidade.
Conflito: características, tipos, causas e etapas.
Técnicas para a resolución ou a superación do conflito.

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	A RELACIÓN LABORAL E O CONTRATO DE TRABALLO	14

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Identifica os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e recoñéceos en diferentes situacións de traballo	NO

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.1 Identifícanse o ámbito de aplicación, as fontes e os principios de aplicación do dereito do traballo
CA2.2 Distingúronse os principais organismos que interveñen nas relacións laborais
CA2.3 Identifícanse os elementos esenciais dun contrato de traballo
CA2.4 Analizáronse as principais modalidades de contratación e identifícanse as medidas de fomento da contratación para determinados colectivos
CA2.5 Valoráronse os dereitos e as obrigas que se recollen na normativa laboral

4.3.e) Contidos

Contidos
Dereito do traballo.
Organismos públicos (administrativos e xudiciais) que interveñen nas relacións laborais.
Análise da relación laboral individual.
Dereitos e deberes derivados da relación laboral.
Modalidades de contrato de traballo e medidas de fomento da contratación.

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	A REPRESENTACIÓN DOS TRABALLADORES E A NEGOCIACIÓN COLECTIVA	8

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Identifica os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e recoñéceos en diferentes situacións de traballo	NO

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.6 Determináronse as condicións de traballo pactadas no convenio colectivo aplicable ou, en ausencia deste, as condicións habituais no sector profesional relacionado co título de técnico en Actividades Comerciais
CA2.10 Identificáronse os órganos de representación das persoas traballadoras na empresa
CA2.11 Analizáronse os conflitos colectivos na empresa e os procedementos de solución
CA2.12 Identificáronse as características definitorias dos novos contornos de organización do traballo

4.4.e) Contidos

Contidos
<p>0Representación das persoas traballadoras na empresa.</p> <p>Conflitos colectivos.</p> <p>Novos contornos de organización do traballo.</p> <p>Análise dun convenio colectivo aplicable ao ámbito profesional da titulación de técnico en Actividades Comerciais.</p> <p>Análise das principais condicións de traballo: clasificación e promoción profesional, tempo de traballo, retribución, etc.</p> <p>Sindicatos e asociacións empresariais.</p>

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	O TEMPO DE TRABALLO E A SÚA DISTRIBUCIÓN	12

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Identifica os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e recoñéceos en diferentes situacións de traballo	NO

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.7 Valoráronse as medidas establecidas pola lexislación para a conciliación da vida laboral e familiar, e para a igualdade efectiva entre homes e mulleres
CA2.8 Analizouse o recibo de salarios e identificáronse os principais elementos que o integran

4.5.e) Contidos

Contidos
Análise das principais condicións de traballo: clasificación e promoción profesional, tempo de traballo, retribución, etc.

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	MODIFICACIÓN, SUSPENSIÓN E EXTINCIÓN DO CONTRATO LABORAL	12

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Identifica os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e recoñéceos en diferentes situacións de traballo	NO

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA2.9 Identifícaronse as causas e os efectos da modificación, a suspensión e a extinción da relación laboral

4.6.e) Contidos

Contidos
Modificación, suspensión e extinción do contrato de traballo.

4.7.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
7	A SEGURIDADE SOCIAL	8

4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Determina a acción protectora do sistema da seguridade social ante as contingencias cubertas, e identifica as clases de prestacións	SI

4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.1 Valorouse o papel da seguridade social como pilar esencial do estado social e para a mellora da calidade de vida da cidadanía
CA3.2 Delimitouse o funcionamento e a estrutura do sistema de seguridade social
CA3.3 Identificáronse, nun suposto sinxelo, as bases de cotización dunha persoa traballadora e as cotas correspondentes a ela e á empresa
CA3.4 Determináronse as principais prestacións contributivas de seguridade social, os seus requisitos e a súa duración, e realizouse o cálculo da súa contía nalgúns supostos prácticos
CA3.5 Determináronse as posibles situacións legais de desemprego en supostos prácticos sinxelos, e realizouse o cálculo da duración e da contía dunha prestación por desemprego de nivel contributivo básico

4.7.e) Contidos

Contidos
A seguridade social como pilar do estado social.
Estrutura do sistema de seguridade social.
Determinación das principais obrigas das persoas empresarias e das traballadoras en materia de seguridade social.
Protección por desemprego.
Prestacións contributivas da seguridade social.

4.8.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
8	A PREVENCIÓN DE RISCOS LABORAIS	15

4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Recoñece os dereitos e as obrigas das persoas traballadoras e empresarias relacionados coa seguridade e a saúde laboral	NO
RA3 - Participa na elaboración dun plan de prevención de riscos e identifica as responsabilidades de todos os axentes implicados	NO

4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.1 Relacionáronse as condicións laborais coa saúde da persoa traballadora
CA1.2 Distinguíronse os principios da acción preventiva que garanten o dereito á seguridade e á saúde das persoas traballadoras
CA1.3 Apreciouse a importancia da información e da formación como medio para a eliminación ou a redución dos riscos laborais
CA1.4 Comprendéronse as actuacións axeitadas ante situacións de emerxencia e risco laboral grave e inminente
CA1.6 Analizáronse os dereitos á vixilancia e protección da saúde no sector de comercio e márketing
CA1.7 Asumiuse a necesidade de cumprir as obrigas das persoas traballadoras en materia de prevención de riscos laborais
CA3.1 Valorouse a importancia dos hábitos preventivos en todos os ámbitos e en todas as actividades da empresa

4.8.e) Contidos

Contidos
Relación entre traballo e saúde. Influencia das condicións de traballo sobre a saúde.
Conceptos básicos de seguridade e saúde laboral.
Análise dos dereitos e das obrigas das persoas traballadoras e empresarias en prevención de riscos laborais.
Actuación responsable no desenvolvemento do traballo para evitar as situacións de risco no seu contorno laboral.
Protección de persoas traballadoras especialmente sensibles a determinados riscos.

4.9.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
9	A AVALIACIÓN DE RISCOS PROFESIONAIS	15

4.9.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Recoñece os dereitos e as obrigas das persoas traballadoras e empresarias relacionados coa seguridade e a saúde laboral	NO
RA2 - Avalia as situacións de risco derivadas da súa actividade profesional analizando as condicións de traballo e os factores de risco máis habituais do sector de comercio e márketing	SI

4.9.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA1.5 Valoráronse as medidas de protección específicas de persoas traballadoras sensibles a determinados riscos, así como as de protección da maternidade e a lactación, e de menores
CA2.1 Determináronse as condicións de traballo con significación para a prevención nos contornos de traballo relacionados co perfil profesional de técnico en Actividades Comerciais
CA2.2 Clasifícanse os factores de risco na actividade e os danos derivados deles
CA2.3 Clasifícanse e describíronse os tipos de danos profesionais, con especial referencia a accidentes de traballo e doenzas profesionais, relacionados co perfil profesional de técnico en Actividades Comerciais
CA2.4 Identifícanse as situacións de risco máis habituais nos contornos de traballo das persoas coa titulación de técnico en Actividades Comerciais
CA2.5 Levouse a cabo a avaliación de riscos nun contorno de traballo, real ou simulado, relacionado co sector de actividade

4.9.e) Contidos

Contidos
Análise de factores de risco ligados a condicións de seguridade, ambientais, ergonómicas e psicosociais.
Determinación dos danos á saúde da persoa traballadora que se poden derivar das condicións de traballo e dos factores de risco detectados.
Riscos específicos no sector de comercio e márketing en función das probables consecuencias, do tempo de exposición e dos factores de risco implicados.
Avaliación dos riscos atopados en situacións potenciais de traballo no sector de comercio e márketing.

4.10.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
10	O PLAN DE PREVENCIÓN	10

4.10.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Participa na elaboración dun plan de prevención de riscos e identifica as responsabilidades de todos os axentes implicados	NO

4.10.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA3.2 Clasifícanse os xeitos de organización da prevención na empresa en función dos criterios establecidos na normativa sobre prevención de riscos laborais
CA3.3 Determináronse os xeitos de representación das persoas traballadoras na empresa en materia de prevención de riscos
CA3.4 Identifícanse os organismos públicos relacionados coa prevención de riscos laborais
CA3.5 Valórouse a importancia da existencia dun plan preventivo na empresa que inclúa a secuencia de actuacións para realizar en caso de emerxencia
CA3.6 Estableceuse o ámbito dunha prevención integrada nas actividades da empresa, e determináronse as responsabilidades e as funcións de cadaquén
CA3.7 Definiuse o contido do plan de prevención nun centro de traballo relacionado co sector profesional da titulación de técnico en Actividades Comerciais
CA3.8 Proxectouse un plan de emerxencia e evacuación para unha pequena ou mediana empresa do sector de actividade do título

4.10.e) Contidos

Contidos
Xestión da prevención na empresa: funcións e responsabilidades.
Órganos de representación e participación das persoas traballadoras en prevención de riscos laborais.
Organismos estatais e autonómicos relacionados coa prevención de riscos.
Planificación da prevención na empresa.
Plans de emerxencia e de evacuación en contornos de traballo.
Elaboración dun plan de emerxencia nunha empresa do sector.
Participación na planificación e na posta en práctica dos plans de prevención.

4.11.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
11	MEDIDAS DE PREVENCIÓN E PROTECCIÓN	14

4.11.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Determina as medidas de prevención e protección no contorno laboral da titulación de técnico en Actividades Comerciais	SI

4.11.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación
CA4.1 Definíronse as técnicas e as medidas de prevención e de protección que se deben aplicar para evitar ou diminuír os factores de risco, ou para reducir as súas consecuencias no caso de materializarse
CA4.2 Analizouse o significado e o alcance da sinalización de seguridade de diversos tipos
CA4.3 Selecciónáronse os equipamentos de protección individual (EPI) axeitados ás situacións de risco atopadas
CA4.4 Analizáronse os protocolos de actuación en caso de emerxencia
CA4.5 Identificáronse as técnicas de clasificación de persoas feridas en caso de emerxencia, onde existan vítimas de diversa gravidade
CA4.6 Identificáronse as técnicas básicas de primeiros auxilios que se deben aplicar no lugar do accidente ante danos de diversos tipos, así como a composición e o uso da caixa de urxencias

4.11.e) Contidos

Contidos
Protección de persoas traballadoras especialmente sensibles a determinados riscos.
Medidas de prevención e protección individual e colectiva.
Protocolo de actuación ante unha situación de emerxencia.
Aplicación das técnicas de primeiros auxilios.
Actuación responsable en situacións de emerxencias e primeiros auxilios.

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

MÍNIMOS EXIXIBLES:

- Empregar as fontes básicas de información do dereito laboral (Constitución, Estatuto dos traballadores, Normas da Unión Europea, Convenio Colectivo,...) distinguindo os dereitos e as obrigas que lle incumben.
- Distinguir os principais organismos que interveñen nas relacións laborais.
- Identificar os diversos conceptos que interveñen nunha "Liquidación de haberes" / cálculo de nóminas.
- Análise das condicións de traballo pactadas no convenio colectivo ou de aplicación no sector profesional.
- Analizar as principais modalidades de contratación e identificar as medidas de fomento da contratación para determinados colectivos,
- Identificar, interpretar e saber localizar na normativa as causas e os efectos da modificación, a suspensión e a extinción da relación laboral.
- Coñecer os órganos de representación dos traballadores e dos empresarios.
- Analizar os conflitos colectivos na empresa e os procedementos de solución.
- Identificar e calcular, nun suposto sinxelo, as retencións por IRPF e as bases e cotas de cotización a Seguridade Social do traballador e do empresario.
- Localizar na web e estudar as características das prestacións contributivas da Seguridade Social e os requisitos e duración do desemprego. Cálculo da contía das prestacións máis comúns en supostos prácticos sinxelos.
- Deseñar os itinerarios formativos profesionais relacionados co perfil profesional deste ciclo.
- Identificar e avaliar as capacidades, actitudes e coñecementos propios con valor profesionalizador.
- Definir os intereses individuais e as súas motivacións.
- Identificar a oferta formativa e a demanda laboral referida aos seus intereses.
- Nunha situación real, identificar as fontes para búsqueda de emprego
- Identificar e cumprimentar correctamente os documentos necesarios, e localizar os recursos precisos, para búsqueda de emprego.
- Determinar situacións para o autoemprego, fomentando a cultura emprendedora.
- Identificáronse os equipos de traballo en situacións de traballo relacionadas co perfil deste ciclo e valoráronse as súas vantaxes sobre o traballo individual, e determinar as características do equipo de traballo eficaz fronte ás dos equipos ineficaces.
- Empregar axeitadamente as técnicas de comunicación no equipo de traballo para recibir e transmitir instrucións e coordinar as tarefas.
- Analizar os obxectivos alcanzados polo equipo de traballo.
- Determinar procedementos para a resolución dos conflitos identificados no seo do equipo de traballo.
- Relacionar as condicións laborais coa saúde da persoa traballadora
- Distinguir os principios da acción preventiva que garanten o dereito á seguridade e á saúde das persoas traballadoras, tendo presente a importancia da información e da formación dos traballadores.
- Comprender como actuar ante situacións de emerxencia e risco laboral grave e inminente e asumir as obrigas das persoas traballadoras.
- Clasificar os danos á saúde e ao medio ambiente en función das consecuencias e dos factores de risco máis habituais que os xeran.
- Identificar as situacións de risco máis habituais no seu ámbito de traballo, asociando as técnicas xerais de actuación en función das mesmas, determinar os danos e as doenzas que poden xerar no seu sector e avalialos riscos.
- Definir o contido do plan de prevención nun centro de traballo relacionado co seu sector.
- Clasificar e determinar os xeitos de organización da prevención, representación das persoas traballadoras na empresa, Organismos públicos relacionados coa prevención de riscos laborais.
- Analizar o significado e o alcance da sinalización de seguridade de diversos tipos.

- Seleccionáronse os equipamentos de protección individual (EPI) axeitados ás situacións de risco atopadas.
- Proferir actuacións preventivas e/ou de protección correspondentes aos riscos mais habituais, que permitan diminuír as súas consecuencias.
- Identificar a secuencia de medidas que deben ser aplicadas en función das lesións existentes.
- Executar técnicas de primeiros auxilios: (RCP, inmovilización, feridas, queimadura, atragantamentos, transporte;) aplicando os protocolos establecidos.
- Coñecer o contido dun plan de emerxencia.

EXAMES (E)

En cada avaliación realizaranse un ou varios exames escritos. O profesorado indicará con antelación as datas, hora e lugar. Procurarase non modificar as datas, e de ter que facelo o profesor avisará na aula cunha antelación non inferior a 48 horas.

As probas obxectivas serán realizadas sobre varias unidades didácticas conxuntamente. Constarán de varias preguntas curtas, cuestións de verdadeiro e falso, preguntas longas a desenvolver e/ou realización supostos prácticos. O número de preguntas poderá variar dun a outro exame. Os exames serán calificados sobre 10 puntos e cada pregunta terá o valor que se indique na proba, de non indicarse terán todas o mesmo valor. En todo caso, a cualificación mínima para superar cada proba será de 5 puntos.

TRABALLOS / TAREFAS (T)

Englobarán tarefas escritas, individuais ou en grupo, que se exoran na aula ou entregaranse ó profesor. Puntuaranse na escala de 0 a 10.

A cualificación representará como máximo o 30% da nota de cada avaliación, comunicando o profesor a importancia porcentual de cada actividade ou traballo.

De facer varios traballos ao longo da avaliación, estes valoraranse calculando a media aritmética das notas definitivas de cada traballo e que se obterán aplicando sobre a cualificación lograda (nunha escala de 10) de cada traballo ou actividade a porcentaxe de importancia que se delimitará no seu momento e fehacientemente comunicada. De non comunicarse nada terán todas o mesmo valor.

Para que os traballos sexan valorados deberán superarse os exames correspondentes (E) cunha puntuación mínima dun 4,5 e ser entregados na forma e data indicadas polo profesor.

Non se terán en conta os traballos presentados despois da data ou data límite de entrega fixada polo profesor.

SISTEMAS DE CUALIFICACIÓN:

A cualificación dunha avaliación virá dada pola expresión

$CA = \text{Mínimo } 0,70E + \text{Máximo } 0,30T$, onde CA é a cualificación sobre 10 obtida na avaliación;

E é a cualificación sobre 10 obtida no exame ou a media dos exames realizados nunha avaliación ;

T é a puntuación media acadada nunha avaliación polos traballos.

Chamaremos C1, C2 e C3 as cualificacións definitivas das respectivas avaliacións parciais.

A nota da terceira avaliación parcial (réxime modular) para os alumnos que teñen todo módulo aprobado calcúlase coa media das CF = $(C1 + C2 + C3)/3$.(media das notas obtidas durante o 1º, 2º e 3º trimestre.).

Para calcular a nota media compre ter unha nota igual ou superior 5 en cada avaliación.

Para aprobar/superar o módulo terá que ser CF igual ou superior a 5.

NOTAS:

1. Para a superación do módulo compre ter todas as avaliacións superadas, tomándose en consideración, ademais dos exames e os traballos a entregar.
2. Os alumnos que non teñan todas as avaliacións superadas deberán realizar o exame final coas partes que determine o profesor para superar o

módulo e, aqueles que teñan perdido o dereito de avaliación continua realizarán o Exame Extraordinario para a cualificación do módulo.

3. A superación da UF 2 non implicará a superación da UF 1, debendo estar ambas avaliadas positivamente para acadar a avaliación positiva do módulo de FOL, conforme á lexislación vixente.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

ACTIVIDADES DE RECUPERACIÓN:

O profesor propondrá actividades de reforzo aos alumnos en xeral, e especialmente a quen manifeste dificultades para conseguir os obxectivos do módulo, para que podan resolvelas de forma autónoma.

Entre a última avaliación parcial e a avaliación final do módulo deixarase un período destinado á realización de actividades de recuperación ou solución de dúbidas da materia ou módulo Pendente.

Despois do período de recuperación, terá lugar o Exame Final, onde o alumnado terá oportunidade de recuperar as avaliacións pendentes. A cualificación máxima será 5 puntos por avaliación. Haberá que examinarse soamente das avaliacións parciais non superadas anteriormente.

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

A proba obxectiva de avaliación extraordinaria terá a mesma estrutura que as probas obxectivas trimestrais e será coincidente no tempo coa proba de recuperación das partes non superadas.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

O Departamento de FOL, realizará cunha frecuencia mínima mensual, o seguimento das programacións de cada módulo, no cal se reflectirá o grao de cumprimento con respecto á programación e a xustificación razoada no caso de desviacións.

A programación será revisada ao inicio de cada curso académico á vista da experiencia do curso anterior e outras circunstancias. O referido seguimento e revisión constará nas correspondentes actas do departamento ou, de ser o caso, do equipo docente do ciclo.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

1. Avaliación inicial, que se realiza ao comezo do curso e ao inicio de cada unidade didáctica.

2. Avaliación formativa ou continua, a levar a cabo ao longo de todo o proceso de ensino aprendizaxe.

3. Avaliación final, realizada ao final do curso; será o resultado da suma das valoracións parciais levadas a cabo durante a avaliación continua.

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial ten como obxectivo identificar os coñecementos, destrezas e competencias previas coas que conta o alumnado antes de comezar a traballar os contidos do módulo. Consideraranse os estudos previos, a experiencia profesional e as vivencias en relación aos contidos de cada Unidade.

Procedementos para a realización da avaliación inicial:

- Ao comezo do curso, a través da ficha persoal do alumno/a, realizarase unha valoración sobre os datos académicos e profesionais que facilite ao profesor.
- Nas reunións de tutoría analizarase a situación persoal de cada alumno/a, para coordinarse co departamento de Orientación, en caso de detectar alumnos con necesidades educativas especiais, e determinar as accións correctoras ou de apoio a levar a cabo.
- En cada Unidade Didáctica procurarase facer unha sondaxe inicial para saber o nivel de coñecementos do alumnado respecto da materia a impartir, téndoo en conta para adecuar os métodos, medios didácticos e o tempo a empregar.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Esta proposta didáctica ten en conta o principio de "deseño para todos". Para tal efecto, recolle as medidas necesarias para que cada alumno poida acadar os resultados de aprendizaxe do módulo. Adotaranse medidas de reforzo e apoio, procurando que estas non afecten significativamente á consecución dos resultados de aprendizaxe previstos para cada un dos módulos profesionais según establece o decreto 114/2010.

A diversidade preséntase no ámbito da formación en múltiples formas e ven expresada por unha serie circunstancias, tales como: coñecementos previos e experiencias persoais e laborais, motivacións e expectativas ante o aprendizaxe, intereses persoais, profesionais e vocacionais, capacidades xerais ou diferenciadas, ritmos de traballo e de aprendizaxe, situacións persoais e familiares, habilidades e destrezas desenvolvidas, orixe racial ou étnico diferenciador, contorna socioeconómica do lugar de residencia, discapacidades físicas, psíquicas e/ou sensoriais ou sobredotación intelectual, entre outras.

Debemos contemplar a diversidade como fonte de oportunidades e de riqueza, centrándonos en adecuar os aspectos metodolóxicos ás singularidades do alumnado.

Será preciso realizar unha avaliación inicial, coa amplitude que se considere necesaria, coa colaboración do departamento de orientación, para detectar ao alumnado con necesidades educativas especiais e as súas demandas específicas.

Tomando en consideración o establecido pola LOE e polo Decreto 114/2010 respecto á atención á diversidade, cómpre facer unha breve referencia á serie de medidas que teríamos en conta na atención a este tipo de alumnado:

- Medidas de acceso ao currículo para alumnos con deficiencias sensoriais ou físicas: entrega do material cun tamaño de fonte máis grande ou en soporte informático; permitirles realizar exercicios, supostos e exames co em-prego do ordenador e ferramentas informáticas.
- Agrupamentos: á hora de traballar en equipo, estes serán formados por alumnos con diversidade de competencias e motivacións, coa fin de que os alumnos se axuden entre si
- Adaptacións curriculares non significativas para aqueles alumnos con necesidades educativas especiais, co asesoramento do departamento de orientación e sen que afecten aos elementos preceptivos do currículo.
- Actividades de ampliación e de investigación para aqueles alumnos que presenten un rendemento académico moi superior o resto do grupo: emprego das TICs e fomento da busca autónoma de información para resolver supostos e analizar a realidade sociolaboral.
- Medidas de reforzo educativo, tales como actividades graduadas segundo diferentes niveis, garantindo sempre a adquisición dos contidos mínimos; modificación da localización do alumno en clase; repetición individualizada dalgunhas explicacións ou potenciación da participación do alumno e a consecución de pequenos logros como elementos de motivación.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Educación para a paz.-

Significa construír e potenciar unhas relacións pacíficas entre os alumnos, cultivando as condutas asertivas, a aceptación das diferenzas e a forma de resolución violenta dos conflitos que poidan xurdir entre eles.

Educación para a igualdade de oportunidades entre os sexos.-

Desde o desenvolvemento da autoestima e a concepción do corpo como expresión da personalidade, pretende consolidar hábitos non discriminatorios, corrixindo prexuízos sexistas a partir da análise crítica das súas manifestacións na linguaxe, na publicidade, etc... e promovendo a adquisición de habilidades e recursos para realizar calquera tipo de tarefas, domésticas ou non.

Educación ambiental.-

Facilitase a comprensión e valoración dos procesos que se dan na Natureza e nas relacións do home con ela, animando un cambio de valores, actitudes e condutas que promovan o respecto, coidado e promoción do medio ambiente.

Educación sexual.- Pretende que os alumnos alcancen unha información sexual suficiente e científica, e consoliden, como actitudes básicas, a aceptación do propio corpo e a naturalidade no tratamento dos temas relacionados coa sexualidade, os hábitos de hixiene e o respecto ás diferentes manifestacións da mesma.

Educación para a saúde.-

Fomenta calquera actividade que estimule aos alumnos a crear hábitos e costumes sans.

Educación do consumidor.- Consiste en promover todo tipo de accións polas que os alumnos filtren a información recibida, de xeito consciente, crítica, responsable e solidaria, así como as decisións consecuentes para a compra de bens e servizos, tendo en conta os valores persoais, a utilización dos recursos e as consideracións ecolóxicas adecuadas.

Educación viaria .- Insístese na adquisición de condutas e hábitos de seguridade viaria, tanto de peóns como de usuarios de vehículos, á vez que lles sensibiliza sobre os problemas de circulación.

Outros temas.-

Logo dos temas que aparecen nos transversais da LOGSE, a situación social actual leva a incluír outros novos, referidos á multiculturalidad, a tolerancia, o respecto dos Dereitos Humanos, etc... que se englobarían nun xeral sobre a Educación para a convivencia e a tolerancia.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Actividades a desenvolver dentro da aula:

-Clarificación de valores. A finalidade destas actividades é favorecer que o alumno reflexione e tome conciencia e responsabilidade do que valora, pensa ou fai. (propoñer un temas a desenvolver)

-Discusión de dilemas morais. Consistiría en propor aos alumnos situacións antagónicas que lles expoñan conflito cognitivo, preguntándolles cal sería a mellor solución para o dilema.

-Análise crítica. Supón solicitar información sobre unha situación que supoña conflito de valores, axuizala e tomar posición ante ela

-Dramatizacións. Axudarán a porse no posto do outro, o cal implica someterse ás normas que impón a propia coherencia do papel asumido e vivenciar os seus prexuízos, valores, etc

-Regulación de conflitos. Manexar os conflitos que xorden na vida cotiá de forma non violenta senón racional e reflexivamente; negociando, acordando, etc.

Actividades a desenvolver fora da aula:

-Actos que se organicen con motivo de diversas conmemoracións relacionadas coa paz (Día Escolar da Non-Violencia e da Paz, dos Dereitos Humanos, etc...)

-Actos comunitarios convocados en colaboración con outros centros (deportes, festas, teatro, etc...)

-Realizar actividades no medio natural que teñan como finalidade aprender a desenvolverse nel, comprometéndose ao seu coidado e conservación.

Actividades complementarias e extraescolares

-Visita aos Xulgados do Social/Xulgados de 1ª Instancia e Instrucción para asistir a diversas vistas orais

-Conferencia sobre primeiros auxilios

-Coloquio sobre o convenio colectivo

-Conferencia sobre a entrevista de traballo (responsable RRHH)

-Conferencia sobre o funcionamento do Servizo Público de Emprego de Galicia (técnico SPEG)

-Visita Cámara de Comercio

-Outras visitas complementarias: Parlamento de Galicia e Valedor do Pobo.

10.Outros apartados

10.1) Contexto COVID-19

Adaptación ao contexto da COVID-19:

É de aplicación na programación didáctica do Departamento para o curso 20/21 o protocolo do 22 de Xullo de Adaptación ao contexto da COVID19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020-21, coas modificacións introducidas polas instrucións do 31 de agosto de 2020 de incorporación da declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consejo Interterritorial do Sistema Nacional de Salud Pública e da actualización das recomendacións sanitarias do Comité Clínico.

Á luz desta normativa, todas as metodoloxías anteriores e, especificamente, as referidas a actividades e agrupamentos, velarán polo cumprimento estrito das medidas en materia de distanciamento interpersonal así como de seguridade e hixiene.

Con respecto ao disposto no apartado 30 na sección de Medidas de carácter formativo e pedagóxico, a programación didáctica do departamento de Economía para o curso 2020/21 velará polo seguimento continuo do curso polo alumnado.

Por esta causa, adoptaremos as seguintes medidas:

1. Facilitar a todo o alumnado un canal de comunicación estable por vía telemática que será preferentemente o correo electrónico de consulta e resposta frecuente, sen prexuízo de outros canais que se puidesen habilitar como as teleconferencias, foros, blogues e demais utilidades baseadas no ensino virtual.
2. Previsión continua de soporte de contidos para o seguimento da aprendizaxe por vía telemática, se así o requirisen as circunstancias sanitaria para parte ou para o total dun agrupamento.
3. Seguimento e atención permanente ás dificultades que puidese presentar o alumnado en canto ao acceso regular por vía telemática aos recursos disponibilizados. Esta medida adoptarase de modo complementario á planificación do centro no mesmo sentido.

Con carácter xeral, en caso de non poder continuar o proceso de ensino-aprendizaxe de modo presencial, a ferramenta que o profesorado priorizará para o seguimento do curso será a aula virtual do centro: <https://www.edu.xunta.gal/centros/iescotarelovilagarcia/aulavirtual/> e a través da aplicación de Edmodo.

As clases con este grupo debido a estas circunstancias, desenvólvese de xeito semipresencial. O gran grupo atópase dividido en 2, asistindo a clase en días alternos, e seguindo as clases os non asistentes de xeito telemático.

